peccato moꝛtali. Vʒ ante hāc abſolutionē ſacra
mētalez admittiť ad ꝑticipationē fideliū ſʒ nō eu
chariſtie: niſi confeſſus de illo moꝛtali. Itē nota
ꝙ ſi de facto quis abſoluit aliquē ab excōicatō
ne: de qua nō pōt: cū poſtea aduertit: debet ſi po
teſt certificare eū ꝺ erroꝛe ſuo. ſ. declarādo quō
eū nō potuit abſoluere ⁊ cōſulere: ꝙ īpetret ab
ſolutionē: ⁊ interim habere ſe ad illū: ac ſi nō ab
ſoluiſſet. Guil. Item nota ꝙ ſi epūs ꝯmittit ali
cui abſolutionē ab oī excōicatione: nō ꝓpť hoc
poterit abſoluere illū excōicatū ab eo, cui⁹ abſo
lutionē nō cōmiſiſſet ī ſpāli foꝛte qꝛ erat excōi-
catus ꝓpter dānū illatū epō vel aliquid huiuſ-
mōi: extra de re iudi. c. ī generali li. 6. Itē nota
ꝙ abſolutio nō debet fieri ſub cōditione: puta ſi
ſatiſfecerit: nā taliter abſolut⁹ nō eēt ſimpliciter
abſolutus. extra de re iudi. li. 6. actus. Magiſter
oꝛdinis predicatoꝛū ⁊ ꝓuīcialis ⁊ cōuentualis ⁊
eoꝛū vicarij in ꝓuincijs cōuentibus ⁊ locis ſibi
cōmiſſis predictis fratribus cōſtitutis ibidem:
nec nō ⁊ alijs fratribus eiuſdē oꝛdinis: interduʒ
ad eos declinantib⁹ vndecūqꝫ abſolutione indi
gentibus: ſiue priuſqꝫ intrauerint oꝛdinē ſiue p⁹
in caſibus exceſſerint: quibus ſnīam excōis in-
currūt: abſolutionis beneficiū valeāt impartiri⁹:
niſi adeo eſſet enoꝛmis exceſſus: ꝙ merito eſſet
apoſtolica ſedes conſulenda. Alex. Grego. ⁊ Bo
nifa. in priuilegio virtute conſpicuos: qd̄ dicitur
mare magnū: predicti prelati poſſunt a ſuis con
feſſoꝛibus illas abſolutiones ab excōicatione et
diſpenſatione ſuper irregularitatibus recipere:
quas ipſi poſſunt ſuis ſubditis impartiri. Boni
fa. in predicto priuilegio virtute conſpicuos.
Item magiſter oꝛdinis fratrū predicatoꝛū ⁊ ꝓ-
uinciales prioꝛes etiam cōuentuales ⁊ eoꝛuʒ vica
rij eos qui oꝛdinē noſtrū ingredi volunt: abſol-
uere poſſunt ſm̄ foꝛmaʒ canonicā a ſententia ex
cōicationis ſuſpenſionis ⁊ interdicti a iure vl̄ iu
dice generaliter ꝓmulgatis: ⁊ ſic eos in fratres
recipere: etiā ſi poſt ſuſceptū habitū recoluerint
ſe fuiſſe talibus ſnīis inodatos: pnt eis abſolutō
nis beneficiū impꝛtiri niſi adeo enoꝛmis ⁊c. vbi
ſupra Boniſa. virtute.

Titulus. 26. de excōicatiōe minoꝛi: ⁊ quomō
contrahitur. c. i.

Secūda ſpecies
excōicationis diciť minoꝛ excō
municatio. Hec aūt īcurritur ꝑ
ticipando cū excōicatis maioꝛi
ī caſu nō ꝯceſſo. Unde Fabia
nus papa. Sicut apl̄i ſtatuerūt dicentes cū excō
mūicatis cōicandū nō eē ⁊c. ii. q. 3. gloꝛia. Paul⁹
ſtatuit: cū videlʒ dicit. i. coꝛi. 5. ſiqs frater. i. fidel'
nōiať auarus ⁊c. i. ꝑ ſnīaʒ excōicať ꝓpter aliqō
viciū. Excōicationē eni appellauit noiationem
vt exponit Aug. 2. q. i. multi. Et ſubdit apl̄s ibi:

cū hoc. ſ. excōicato nec cibū ſumere debet. Io.
etiā euangeliſta in ſcd̄a canonica. c. i. ait. Siquis
nō affert hanc doctrinā. ſ. fidei recte: nolite eum
recipere in domo: nec ei dixeritiſ aue ⁊c. ⁊ loqui
tur de hereticis qui ſūt excōicati: qō ⁊ ipē oſten
dit exēplo: vt patet. 24. q. i. oēs. ad idē Iſidoꝛuſ
ait. Cū excōicato nec oꝛare nec loqui: niſi q̄ ad
eandē excōicationē pertinēt: nec veſci licet. Si
quis palā aut abſcōſe cū eo fuerit locutus: cōeʒ
ſtatiʒ cū eo excōis cōtrahet penā. ii. q. 3. cū excō
municato. glo. ſtatim. ē ergo caſus late ſnīe. ſ. ꝙ
īcurrit minoꝛē excōicationē talis: ⁊ ſic ē ibi ſili-
tudo ſeu cōitas in genere: ad idē facit precedēs
⁊ ſequēs. Pro hoꝛū maioꝛi declaratione eſt
ſciendū: ꝙ q̄drupliciť quis pōt cū excōicatis cōi
care. Primo quidē in eodē crimine: ꝓpter qō
quis ē excōicatus. ſ. dando ei ꝯſiliū auxiliū vel
fauoꝛem: ⁊ per talem participationē incidit in eā
dem ſnīam: vt ſupra declaratū ē. Scd̄o in cri
mine moꝛtali participando ſed in illo ꝓpter qō
ē excōicatus: ⁊ ꝓpter talem participationē moꝛ
taliter peccat: ſʒ nō incurrit maioꝛē excōicationē
ſed minoꝛem. Tertio participať cū excōicato
in diuinis: ⁊ ꝓpter talem participationeʒ peccat
moꝛtaliter: quādo ſcienter hoc agit: ⁊ ſi iuſ igno
ret ⁊ precipue ſi ē talis ꝯditionis ꝙ ſcire potuit
⁊ debuit huiuſmodi participationis ꝓhibitionē
nō tamen ē excōicatus maioꝛi ſed minoꝛi: nec ē
irregularis ſed vicinus irregularitati. Nam ē ei
interdictus ingreſſus eccl̄ie: ſi vʒ admittit ad di
uina officia publice excōicatos ſeu eccl̄iaſtica ſa
cramenta aut ad ſepulturā: donec de tranſgreſſi
one huiuſmōi ſatiſfecerit cōpetenter ad arbitri
um ei⁹: cui⁹ ſnīaʒ ꝯtēpſit: extra de ꝑui. epoꝛū li. 6.
Et ſi poſtqꝫ ē ei interdict⁹ igreſſus eccl̄ie igerat
ſe diuīs ī ſuo officio ſicut prius irregularis effici
tur: ⁊ ſic videť ītelligēdū de ſecularib⁹ ⁊ regulari
bus. Sʒ ⁊ ſi ſepeliret publice excōicatū: eēt excō
municat⁹: vt ſupra dictū ē. Si autē tal' participa
tio fieret per metū: vt qꝛ tyrann⁹ cogit ꝑ metum
moꝛtis ſacerdotē celebꝛare: ⁊ ſi culpa attenuať ꝑ
talē metū: nec tm̄ ſimpliciter excuſat ſʒ Hoſti. ſʒ
ſm̄ Guil. ⁊ Hug. met⁹ q cadat ī ꝯſtantē virū ex
cuſaret in huiuſmōi. Quarto ꝑticipatio cū ex
cōicatis fit nō ī crimīe ſʒ ī alijs actib⁹ hūane con
uerſatiōis: vt loq̄ndo comedēdo ſalutādo ⁊ hu
iuſmōi ī caſu nō ꝯceſſo: ⁊ ꝑ hoc efficiť excōicat⁹
mīoꝛi excōicatiōe: ⁊ ſi ꝑtinaciť ⁊ ꝯ ꝓhibitionem
ſupioꝛis cōicaret ī ꝑdictis mīoꝛi excōicat⁹ et poſ
ſet excōicari maioꝛi. Nota tm̄ ꝙ dc̄a ſnīa. ſ. ex
cōicatiōis maioꝛis lata ꝯtra ꝑticipantes cū excōi
catis ī loq̄la ⁊ huiuſmōi nō teneret: niſi ꝑmiſſa
eēt trina admōitio vl̄ vna ꝓ trib⁹: ⁊ niſi exꝑmā
tur ipſi admonēdi noīatī: ex co. ſtatutū li. vi.
Nota tm̄ ꝙ ꝓpť ꝑdictā ꝑticipationē licet qdā vt
Ray. dixerit īcurri pcc̄m moꝛtale: tm̄ Tho. i. 4.
di. 18. dicit ꝙ ꝓbabili⁹ ē: qō alij dicunt. ſ. non eſſe
moꝛtale niſi in quattuoꝛ caſibus. Primo ſcili-
cet participādo ī crimīe. Secūdo participādo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in diuinis. ¶ Tertio in cõtẽptũ eccl'iastice disci
pline. ¶ Quarto cõtra prohibitionẽ pceptoriaꝫ
ſuperioris. Idẽ pe. ⁊ ab.archid.ii.q.3.ſicut.et ſic
intelligũt illud.c.ſicut apoſtoli.ſ.ꝙ cũ quiſ ꝑ cõ
temptũ participat:tũc põt excõicari:quia mor/
taliter tunc peccat. Idem Io.and.⁊ Io. de lig.⁊
Ricar.in.4.qui ergo participat cum excõicato
maiori excõicatione in diuinis.ſ.cũ eo dicendo
officium,vel miniſtrando ei ſacramenta vel au/
diendo miſſam cũ eo ſm oẽs peccat mortaliter
vt dicitur in quodam ſcripto ſuper.4.qđ veruꝫ
ẽ ſm ea que ſupra ſunt in corpore iuris. Sed ho
die ſecus per extrauagantem martini.5. quã ha
bes ſupra.c.ſi.de maiori excõicatione ibi vide.
¶ Nota ꝙ participans cũ excõicato minori nõ
incurrit aliquã excõicationẽ vel peccatũ:⁊ hoc
ẽ qđ cõiter dicitur:ꝙ excõicatio.ſ.maior nõ trã
ſit in tertiam perſonam.2.q.3.qm̃ multos.ĩ quo
quidem.c.Greg.ſubtrahit a minori excõicatiõe
q̃s plures differentias perſonarũ cõicantes excõ
municatis maiori:que tamen omnes comprehẽ
duntur in iſto ver. Utile lex humile reſ ignorata
neceſſe. Hec anathema faciunt:ne poſſit obeſſe.
vtile.i.ꝑpter vtilitatem excõicati vel etiã parti
cipantis. Lex ideſt ꝑpter legem matrimonij.hu
mile.i.per ſubiectionẽ naturalem vel aliquẽ ſer
uitutem vt in filijs ⁊ ſeruis ⁊ huiuſmodi. Reſ ig
norata.i.quãdo neſcitur quiſ ẽ excõicatus:igno
rantia.ſ.facti.neceſſe.i.ꝑpter neceſſitatem excõi
cati vel participãtis.vide tamen clarius de quo
libet horũ ĩ ſequentibus.

¶ Declaratio predictorũ caſuũ.

Primo quideꝫ excuſat

participãtẽ cũ excõicatis: vt nõ ĩcurrat minor:
vtilitas q̃ poteſt eẽ duplex.vna quidem ipſi⁹ ex/
cõicati:vt cũ quis loquitur ei de his que perti/
nent ad abſolutionẽ ꝓcurandã vel etiam ad ſa/
lutem aĩe:licet alia incidenter interponat:vt ma
gis ꝑficiat. Unde ⁊ ad predicationẽ admittitur
extra eo.reſo:⁊ per hunc etiã modum predica/
tores qui apud excõicatos in predicationibus ⁊
ꝯfeſſionib⁹ quaſi gerunt cauſas eorũ:qui ab ipis
expoliati fuerunt eccl'ias licite accipere ab ipis
excõicatis preſertim ſi in locis illis nõ valent ſu
ſtentationẽ habere:extra eo.cũ voluntate.⁊ etiã
ſm Hoſtien.extra caſum neceſſitatis duꝫ ſperãt
ꝓbabiliter de proficiendo eis. ¶ Secundo vtili
tas põt eẽ ex parte ꝑticipantis in tꝑalibus vl' ſpi
ritualibus:⁊ in tꝑalibus quidẽ vt cũ petit ab ex
cõicato:qđ ei dꝫ dare vt i.d.c.ſi vero. Undẽ ſi no
lit dare põt in iudicio conueniri:alias ex delicto
ſuo cõmodũ reportaret de iu.c. intellexim⁹. In
ſpũalibus autẽ licite loqui de ſalute aĩe ſue:petẽ
do conſiliũ ſi ẽ neceſſitas:⁊ nõ poſſet habere re
curſũ ad aliũ ſm Guil. ¶ Secundo excuſat lex
matrimonij ĩ huiuſmõi ꝑticipatione cũ diſtictio
ne tñ:nã aut excõicatio ẽ lata etiã in alterũ ꝑptẽ
matrimoniũ illicite ꝯtũ:⁊ tunc neutẽ põt cũ alte
ro participare:aut excõicatõ ẽ lata ꝑpter aliđ de
lictum:⁊ tunc in participatione quo ad redditio
nem debiti vterqꜫ excuſat̃:in alijs nõ excuſatur
mulier participando cũ viro excõicato:ſꝫ nõ ex
cuſatur vir participando cũ vxore excõicata:ex
eo ꝙ cũ ſit caput eius:debeat eã cogere: vt faci/
at ſe abſoluere.7.q.i.ſicut hec Ray. ⁊ Hoſ. Si
ãt vir vocaret excõicatũ ad menſaꝫ:credit Guil.
ꝙ nõ poſſit vxor comedere cũ viro ad illã men
ſam:ſꝫ bñ in eadẽ domo ĩ alia menſa ita remo/
ta:ꝙ poſſit dici:ꝙ nõ comedãt ſimul:⁊ de bonis
quidẽ cõibus aut de his que daret mariti ſui no
mine excõicati ſm Guil.nõ debẽt accipi elemo/
ſynaliter niſi.ſ.in neceſſitate:ſed de bonis ꝓprijſ
ſi dat:vel ſi conceſſum ei fuiſſet a marito excõi
cato:vt đ bõis oib⁹ daret ipſa noĩe ꝓpo põt acci
pi:idẽ de familia excõicati quo ad elimoſynas
dãdas. ¶ Tertio excuſat humilitas ſubiectiõis
vel ſeruitutis:⁊ primo quidẽ filij qui ſũt ſub pa
tria poteſtate vel etiã mancipati qui ſunt cõmẽ/
ſales patri:⁊ ab eo recipiunt neceſſaria: excuſan
tur participando cũ patre excõicato:dũmodo ñ
in crimine:alij autẽ filij non excuſant̃ ſm Guil.
Secũdo excuſant̃ monachi participando cum
abbate excõicato ſm Guil.qꝛ ſũt quaſi de fami
lia eius. Tertio excuſãt̃ clerici cum ſuo põtifice
excõicato participãdo illi.ſ. qui ſũt eius officio
deputati:ſicut ⁊ alij ſeruientes:aliqñ vero cleri/
ci nõ.93.di.miratus.ſm Hoſti. ¶ Quarto excuſã
tur ſerui ⁊ ancille.ſ.ſeruilis conditionis. ¶ Quin
to excuſant̃ ruſtici ſeruiẽtes:⁊ alij ſubiecti qui ñ
ſunt adeo curiales:vt eorũ ꝯſilio ſcelera ꝑpetrãt̃
2.q.3.qm̃ multos.cũ diſtinctione tñ ſm Guil. qꝛ
ſi tales perſone ante excõicationẽ dñi ſeu patro
ni obligauerũt ſe ſeruituti:⁊ ſeruitiũ intrauerũt
ſi tunc ignorauerũt excõicationẽ:nõ tenẽt̃ diſce
dere:ſed ſi ſciuerũt:tenent̃ diſcedere:niſi neceſſi
tas eos cõpuliſſet: ꝙ fierẽt de familia eius.⁊ qđ
dicit̃ de ruſticis:ĩtellige qui colũt terrã dñorꝫ
ſuorũ:⁊ hoc ẽt extendit ſm Guil.ad illos qui di
cũtur mediatarij:⁊ qui ꝑpter culturã recipiunt
certam portionẽ fructuũ. Nã ⁊ pñt cõicare quã
tum oportet ꝑpter culturã ⁊ huiuſmõi rationeꝫ
Idem intelligendũ ẽ de nutritijs ⁊ filibus q vl'
que ſi a dño recederent:nõ haberẽt vnde viue/
rent:ar.extra eo.ſi vero.ibi etiã in dicto.c.excu/
ſant̃ q.cũ excõicatis nautis ꝯueniũt de trãſfretã
do ꝯtra ſarracenos. ¶ Sexto excuſantur patres
⁊ dñi participando cũ filijs ſuis aut ſeruis excõi
catis nõ quidẽ ſimpliciter ſed ſm Tho.in.4.di.
18.in his in quibus ſũt obligati:quia ſicut inferi
ores obligantur ad obſequiũ ſuperiorũ:ita ſupi
ores ad ꝓuidentiã ĩferiorꝫ. Ray.tñ ⁊ Guil. Hoſ.
⁊ Hoſti.dicũt ꝙ tuti⁹ ẽ tenere ꝙ nõ excuſant̃ ta
tales:qꝛ tenebãt̃ eos corrigere.ar.27.q.i.đ filia
qđ videt̃ qñ ex defectu ipſorꝫ:qꝛ.ſ.ñ correxerũt
ĩciderũt ĩ ſñiaꝫ vl' ꝑmanẽt ĩ ea:ſꝫ vbi ꝑ eos non
ſtetit:⁊ inſtãt vt querãt abſolutionẽ:hꝫ locũ qđ
dicit Tho. ¶ Septio ſꝫ Hoſt.ſuis mercẽnarijs

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pn̄t cōicare ꝯductores eoꝝ̄:vbi ſine magno icō
modo eoꝝ eoſ vitare n̄ poſſēt:⁊ idē d̄ ſociꝭ hn̄ti
bꝰ aliqd cōe:aſs āt nō pn̄t cōicare.ꝯcōdat Ber.
¶ Octauo armiger vel ſeruiens militi excuſant̄
cōicando ei nō autē cōicando cū excōicatis:cuꝫ
quibus dn̄s ſuus cōicat.¶ Nono vaſalli cum
teneantur reddere tributa penſionis ſuis dn̄is
excōicatis nō peccant eis cōicando:licet ſoluant
impropꝛie perſone ſm Guil.¶ Notauit tn̄ Hu
go de huiuſmodi vaſallis:ꝙ cū ſint abſoluti ab
obſequio fidelitatis:ꝗ̄diu eorum dn̄s ē excōi-
catus:debent ab eo abſtinere.25.q.7.nos ſacto
rum.¶ Decimo excuſat huiuſmodi participatō
nem res ignorata:vt dicit Guil.i.ignorantia fa-
cti ꝓbabilis ſꝫ Guil.ex̄ de cle.exco.mi.aplīce.
Sed ignorantia iuris nō excuſat niſi illos qui-
bus ius licet ignorare:vt ſunt pueri nondū doli
capaces.dicitur aūt ignorare quis factum:vt qꝛ
non conſtat ei:ꝙ ille fecit tale quid:puta ꝙ cle
ricum verberauit:quia nec ipe vidit:nec ē fama
ita publica:ꝙ oīno d̄beat credi:nā ſi ab aduerſa
rio audiet vel leui fama:nō debꝫ ſibi de hoc foꝛ
mare cōſcientiam.2.q.5.non ſolū. Si vero ē pu
blica fama:vel auditur a fide dignis:ꝙ aliquis
ſit publice excōicatus:vel quia notoꝛie aliquid
fecit ꝓpter qō incidit in excōicationē:debet eui
tari ⁊ inquirere veritatem:ſi non plene ſcit:⁊ ite
rim euꝫ vitare in occulto ⁊ in publico:donec fu
erit certificatus ſm Ray. Item ſi audiui aliquē
excōicatuꝫ publicari pariſius:quē poſtea īuenio
bononie:licet quidam dixerint:ꝙ debet euitari
vbiqꝫ:tamen ſm Guil.pōt benignius dici.ſ.ꝙ ſi
poſſunt facere ꝓbare excōicationem puta per te
ſtem vel inſtrumentum teneoꝛ vitare:alias non
niſi in illa dioceſi. Item ſi audiui aliquē excōica
ri vel vidi incidere in factum dānatum per ex-
cōmunicationē:et exinde nō vidi eum niſi poſt
annū ſm Guil.ſi ille ſit talis homo:ꝙ credat̄ eē
timoꝛatus:⁊ qui tunc ſeruabat excōicatōnē:mo
do nō ſeruat:poſſuꝫ credere eum abſolutū.ſi ve
ro nō ē talis:debeo eum vitare:ſi occultum ē oc
culte.6.q.2.ſi tamen.⁊.c.ſequenti.ſi manifeſtum
publice niſi conſtet de abſolutione. Item ſi pꝛe
latus vel ſacerdos dicat mihi:ꝙ vidit parochia
num ſuū aliquid facientē:ꝓpter qō incidit in ex
cōicationem:nō ē autem illud publicū:ſiue cre
dā ſiue nō credaꝫ illud nō teneoꝛ eum vitare:ꝗ̄
tum.ſ.ad vitandum minoꝛē excōicationē:⁊ mul
to minus vitare non teneoꝛ:ſi dicat mihi alius
ſm Guil. Si tamen pꝛelatus vel eṗs vel aliuſ di
ceret mihi de ſuo ſubdito ꝙ eēt excōicatus de-
nunciando mihi ſn̄iam:⁊ caſus ē talis de quo ſo
let fieri excōicatio:debeo credere ⁊ illū vitare.
Si autē dicat cōi locutione nō teneoꝛ. Itē ſi au
diui ab ipo excōicato ex ſua excōicatione:⁊ hoc
in cōfeſſione ſm Guil.non teneoꝛ vitare:idem
Hoſtien. Si vero extra confeſſionē ſm oēs de-
beo eū vitare:ſꝫ ī occulto ſolū niſi ſit publice ex
cōicatꝰ. Itē ſi ſcio hītu aliquē eē excōicatū actu
aūt hoc nō aduerto:⁊ ſic ei cōico ſubito ſꝫ Guil.
nō incido in excōicationē nec pecco. Itē ſi dubi
tatur de excōicatione aliquoꝝ̄ ⁊ dubitatio tal
pꝛecedit ſn̄iam iudicū:puta quia nōduꝫ ē decla
ratum per iudicū conſenſū nō ſunt vitandi. Si
poſt cōcoꝛdem iudicum determinationē adhuc
ambiguū ſit:magis ſtandum ē ſn̄ie iudicū:⁊ illi
ſunt vitandi ſm Tho.in quodlibet. 15° excuſat
neceſſitas tam excōicati ꝗ̄ participantis:vnde
peregrini viatores:⁊ ſimiles in neceſſitate con-
ſtituti licite poſſunt recipere ab excōicatis:ſm
Inn.⁊ Hoſti.11.q.3.qm̄ multos. Similiter excōi
catis pōt aliquid dari cā humāitatis:ſꝫ Guil.in
ſubſtentatione:quādo.ſ.indigēt:nec ē expectan
da vltima neceſſitas:⁊ ſi excōicatus petat hoſpi
tiū nō tenetur expectare.ꝙ ſit ab oībus aliꝭ ex
pulſus. Intelligitur tn̄ quo ad neceſſaria vite:ſe
cus ſi peteret alia vtenſilia vt foſſoꝛium vel ſe
curim ⁊ huiuſmodi. Itē ſi vocatur quis a iudi-
cibus excōicatis:ſub quoꝝ̄ iuriſdictiōe ē vt ſtet
iuri:videtur eē caſus neceſſitatis:⁊ ſimilit̄.ſi co
ram eis ꝯueniunt īiuriatoꝛes ſuos ſm Guil.

¶ De in participando in quinqꝫ cū excōicatis i
curritur minoꝛ.c.ij.

Extra pꝛedictos caſus ꝓhibe
tur in iure.11.q.3.c.cū excōicato ⁊ ſequē
ti participare cū excōicatis in hiſ que in hoc vſ.
continētur. Os oꝛare vale coīo menſa negatur.
alias minoꝛ excōicatio incurritur. ¶ Pꝛimo q
dem nō debꝫ quis participare cū excōicato ma
ioꝛi excōicatōne in locutione:vbi nota ſm Guil.
ꝙ familiaritas vel pudoꝛ vel ſcandali timoꝛ nō
excuſat participantem cū talibus in locutōne vł
aliis in caſu nō conceſſo. Item nō licet litteras
excōicati recipere vel ei mittere vel nuncios vel
litteras niſi in caſu quo liceret ei loqui ſꝫ Guil.
⁊ Hugo. ¶ Itē ſi munus recipit ab eo ſcienteꝗ̄
uis nō debuerit recipere:non tamen tenetur red
dere:ſed debet ex conſilio pauperibus erogare
vel excōicato remittat.ſ.ad ſui ruboꝛē ſꝫ Guil.¶
2° nō debꝫ participare in ſalutando:alias qui ſa
lutat excōicationē minoꝛē incurrit.¶ Idem ſi
reſalutat ſalutantē. Sꝫ ſi aſſurgat vel ſi reueren
tiam quis exhibeat excōicato aut inclinet ſe ſa-
lutanti aut moueat labia quaſi reſultans cum ta
men nil dicat:ſm Guil.nō incurrit excōicatiōeꝫ
cū pene ſint reſtringende:de pe.di.1.§.pene ¶
Itē cū ei ſcribitur non eſt ſalutandus ſꝫ loco ſa-
lutationis dicendū eſt ſpm̄ conſilij ſanioꝛis. Si
autē ſalutatur poteſt reſpondere deus emēdat
vos ⁊ huiuſmodi.¶ 3° pꝛohibetur oꝛari cū excōi
catis:vnde ſi excōicatus intrat ecclīam ⁊ ibi ſe
firmat:alij tenentur exire vł pꝛocurare ꝙ exeat
ſi manifeſtum eſt eū eſſe excōicatuꝫ ſm Ray.11.
q.3.ſicut apl̄i. Si vō ē occultū:tūc illi q ſciūt exi
bunt ſecrete ⁊ caute:ita ꝙ non ſequatur ma-
nifeſtatio eiꝰ:ſi poſſunt:aliaſ nō exibunt.6.q.2.ſi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tantũ:occulte enĩ excõicatus occulte debet mo
neri:vt exeat. Si autẽ excõicatus ẽ in eccl'ia nõ
cauſa orandi:ſed alio negocio:nõ video quare ĩ
eadem eccleſia orare nõ poſſim vt ait Inno. ¶
Circa officiũ vero miſſe:nota ſm Ray. ꝙ ſi ex
cõicatus intrat eccl'iam iam miſſa inceptã: ſi oc
culta ẽ eius excõicatio:nõ debet ſacerdos dimit
tere miſſam:7.q.i.nihil.ſi vero ẽ manifeſta.mo
neat eũ publice vt exeat.ſi vero non vult exire:
nec cõmode põt facere expellere eũ: ⁊ ſacerdos
nondũ inchoauit canonẽ:debꝫ dimittere miſſã
ar.24.q.i.oĩs. Si vero prius ꝙ̃ ille eccl'iaꝫ ĩtret
vel priuſꝙ̃ ſacerdos eum videret:iam canoneꝫ
inchoauit:debet ſacerdos ꝓcedere in officio ſit'
cũ eo:qui aſſiſtit ei tantũ. Alij enĩ oẽs debẽt exi
re eccleſiaꝫ ſi excõicatus nõ exit ipſe de quo cõi
ter ſit:ita tamẽ ꝙ finito canone ⁊ ſumpto ſacra/
mento anteꝙ̃ dicatur poſtcõio moneat illuꝫ ꝙ
exeat:de ꝯſe.di.2.c.relatuꝫ.cõcor. Hoſti.⁊ Hoſ.
ꝙ ſi nõ vult exire põt eũ ſacerdos eiicere etiã ſi
clericus ſit:⁊ ſi nõ põt eijci in ſacriſtiã rediens:
dicat orõnẽ ⁊ poſtcõionẽ que reſtabãt. ¶ Iteꝫ
ſm Tho.i.4.di.18.ꝓ excõicatis orari põt:ꝙ̃uis
nõ inter orõnes que ꝓ membris eccl'ie fiunt:⁊ ta
men fructum nõ ꝑticipant ꝙ̃ diu in excõicatiõe
manẽt:ſꝫ oratur vt eis detur ſpũs pnĩe:vt ab ex
cõicatione ſoluantur. Quarto ꝓhibeẽ participa
re cũ excõicato in menſa: ſꝫ ſi hoſpitatus ſũ ĩ ali
qua domo ad menſam ⁊ ſuperueniat ⁊ ingerat
ſe excõicatus ſm Guil. Si ẽ publice excõicatus
teneor fugere nõ obſtante cuiuſcunꝙ̃ ſcandalo.
Si vero ẽ excõicatus occultus ⁊ nõ poſſum ſi/
ne eius nota ſurgere nõ teneor ſurgere. ¶ Item
ſupueniente publice excõicato nõ teneor exire
de domo:ĩmo etiã ſi ſcirem aliquẽ publice excõ
municatum receptũ eẽ in aliqua domo poſſum
ibi hoſpitari:ſi tante capacitatiſ ſit locus:ꝙ poſ
ſum eius cõionem vitare:nam licet mihi cũ ex/
cõicato in eadem camera comedere ſed nõ ĩ ea
menſa:ſimiliter nec in eodẽ lecto iacere: ꝙ ſi ve
niam ĩuitatus ad aliqđ feſtum vl' ꝯuiuiũ: ⁊ inue
nio ibi aliquẽ publice excõicatum:teneor rece/
dere neꝙ̃ debeo ibi epulari:licet ſedeat ad aliaꝫ
menſam:quia oẽs tales ꝯuenientes ad feſtũ vel
ꝯuiuiũ ſimul ĩuicẽ cõicare dicendi ſũt Guil. Itẽ
ſiquis amico ſuo excõicato venienti comedere
ad domũ ſuã mittit ei domũ ⁊ claues: ⁊ ꝑmittit
eum comedere ſeparatim ĩ domo ſua:ſi hoc fa
ciat in fraudem: vt ſic eũ nõ offendat ſꝫ fauorem
eius acquirat:incurrit minorẽ excõicationẽ. Si
autẽ facit quia timet ne forte ille vim inferret ñ
incurrit. Iteꝫ ſi facit hoc cauſa humanitatis:qꝛ
ſi putat eum indigere hoſpitio vl' alimento: ⁊ õ
hoc facit ꝓſtationẽ nõ incurrit Guil. Quinto
ꝓhibetur cũ excõicatis haberi cõio.ſ.in alijs ẽt
actibus humane ꝯuerſationis ⁊ precipue in acti
bus legitimis:vnde nõ debꝫ quis facere aliquẽ
contractum cũ excõicatis:tenet tamẽ ꝯtractus
initus cũ talibus:ſi ipe contrahens nõ obligat ſe
ad cõicandũ cũ excõicatis:vt ſiqs vendat ⁊ tra
ctat rem excõicato ⁊ ſtatim preciũ recipiet. Si
vero obligat ſe ad cõicandũ cũ excõicato in ca/
ſu nõ conceſſo:nõ tenet ꝯtractus: vt ſi ꝑmittat
vel etiã iuret:ꝙ vendet ei vel locabit:⁊ hoc ſm
Ray. Sꝫ Inno.dicit ꝙ oẽs ꝯtractus initi cũ ex
cõicato:etiam ſcienter ⁊ durante excõicatõne te
nent:⁊ ex ipſis agitur contra excõicatuꝫ. Sꝫ ipe
excõicatus agere nõ poterit ꝓ tali contractu ni
ſi poſt abſolutõnẽ:qđ verius videtur.idẽ Guil.
¶ Item cũ quis iurauit ſoluere alicui in certo
termino ⁊ interim ille excõicatur:ſm Ray.non
deberet ſibi ſolui dũ ſtat in excõicatõe:ſꝫ depõi
debet illud debitum in ede ſacra: Inno.tñ dicit
Conſulimus tali ꝙ det:nam ⁊ ſeruiens tenetur
ſeruire excõicato vt ꝑmiſit.ii.q.3.quoniã.⁊ hoc
videtur verius. Item ſiquis recipiat mutuum
ab excõicato:vel conducit aliquid ab eo ꝓ pre/
cio reddendo tpe excõicationis ipſo precio vel
mutuo quo ad ciuilem obligationem ex qua ac
tio naſcitur ⁊ põt peti:nõ redditur niſi poſt eius
abſolutionem.obligatur tamen ei quo ad natu/
ralem obligationem. Hoſti. Itẽ ſi preſbyter lo/
cauit operãs ſuas alicui dño:dũ ipſe dñs eẽt ex
cõicatus non valuit locatio ſecus ſi ante:ſꝫ ñ po
terit ei ſeruire in diuinis in excõicatõne perma/
nenti: Hoſti. Item ſiquis vendat vl' emat a ſer
uiente excõicato noĩe excõicati:non eſt contra
hendum cũ eo ſicut nec cũ excõicato: Guil. No
ta ꝙ ille qui incidit in excõicationẽ:ꝙ̃uis cõpo
ſuerit cũ aduerſario vel ſatiſfecerit de iniuria:
etiam ſi vadit ꝓ abſolutione:vel etiã ſi nonduꝫ
ſit denunciatus:cũ tamen manifeſtum ſit de ei⁹
excõicatione:dꝫ euitari quouſꝙ̃ ſit abſolutus:
extra eo.cũ deſideres.ſm Ray.,ĩmo etiã ſi iam
iuraſſet ſtare mandato alicuius epi ante abſolu
tionẽ tam epus ꝙ̃ alij ei cõicantes incurrũt mĩo
rem excõicationẽ:etiam ſi fuit ab ipo epo excõi
catuſ. Nõ enĩ põt ipe cõicare tali nec dare lĩiaꝫ
alicui cõicandi:quin incidat ĩ minorẽ excõicatõ
nẽ:extra.e.nuper.ii.q.3.excõicatus.ꝑ hoc autem
ꝙ papa ſalutat aliquẽ vel participat:nõ intelli/
giẽ abſoluere:vt in cle.ſumus. ¶ Excõicatio au
tẽ minor ⁊ a iure ⁊ ab hoĩe ferẽ.a iure quideꝫ. ¶
Primo ꝓpter participationẽ cũ excõicatis ma/
iori:vt dictũ ẽ ¶ 2° ꝓ ſacrilegio.17.q.4.miror ¶
3° ꝓ notoria fornicatiõe precipue clericis: extra
de cohab.cle.⁊ mu.veſtra. ¶ 4° ꝓ ſimonia etiaꝫ
occulta in ordine ſuſcepto extra de ſimonia.c.tã
ta. ¶ Quĩto cũ quis recipit eccl'iam de manu lai
ci ⁊ ſic eam tenet.16.q.7.ſiquis deinceps ¶ Sex
to ſm quoſdam cũ in bello iniuſto exercet artẽ
baliſteriorũ ꝯ chriſtianos:extra de ſagittarijs
arteꝫ ¶ Septimo in diſſidentibus pauperuꝫ op
preſſoribus manifeſtis raptoribus publicis vſu
rarijſ ⁊ meretricibus:qui large dicunẽ excõicati
in ꝙ̃tũ oblationes eorũ ad altare nõ recipiuntur
¶ Octauo in illis quib⁹ negatur eccleſiaſtica ſe/
pultura ⁊ qui moriuntur in torneamento:quia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

priuant̃ eccl'iaſtica ſepultura:etiã ſi penituerit:ꝛ
idẽ põt dici de eo qui nõ ꝯfitet̃ ſemel ĩ anno: vt
dicit̃ extra de pe.ꝛ re.oĩs. Nono in quolibet no
torio peccatore.di.95.illõ.ꝛ de ꝯſecra.di.2.ꝑ di
lectione. Ab hoĩe autẽ ferri põt minor excõica/
tio vt ab epõ ꝛ quolibet inferiori iudice eccl'ia/
ſtico:ex̃ de offi.ordi.c.ab eccl'iarũ.ꝛ hoc ſiue ꝑ
ꝯtumaciam ſiue ꝑ alijs culpis.5.q.2.preſenti.
Itẽ ſiue ſimpliciter vt de peniten.di.1.in actiõe.
ſiue ad tempus di.86.tanta. Eſt autẽ effectus pri
cipalis excõicationis minoris:ꝙ talis remouea
tur a ꝑticipatiõe ſacramẽtoꝝ:ꝛ ſi ſe ĩmiſceat pec
cat mortaliter:nõ tñ incurrit irregularitatẽ:etiã
ſi celebrat.peccat etiã conferendo ſacramenta:
ſ3 ab eo collata nõ carent virtutis effectu:nec ꝓ
hibetur eligere nec eã q̃ ratione iuriſdictionis ſi
bi ꝯpetunt exercere. Si talis tñ ſcienter electus
fuerit:eius electio erit irritanda:extra de cle.ex
com.ſi celebrat.talis etiã ſm Guil.ẽ ſeparat' ab
oſculo pacis:qd ẽ ĩ miſſa qd ẽ ĩ loco cõionis:
nõ autẽ ab horis dicendis cũ alijs. Inno.ten3
ꝙ excõicat' minori ſacramẽtat ꝯferendo peccat.
S3 ſubditi nõ ꝓhibẽt a receptõe:licet ipe ꝯferẽ
do ſe maculet. Hoſti.dicit:ꝙ ꝯferendo nõ parti
cipat:q2 nõ cõfert ad ſuã vtilitatẽ ſ3 alioꝝ:dicit̃
enĩ ꝑticipare parte3 capere:ꝛ ſic videt̃ ꝯphendi
vtilitas ipius participãtis. Jo.de lig.uidet̃ tene
re in pluribus locis:ꝙ excõicatõ minor ſeparet
a participatione paſſiua tñ ſacramẽtoꝝ.ſ.ꝙ tal'
nõ põt recipe ſacramẽta ante abſolutionẽ:cũ eo
ꝯcordat Pe.de pal.in.4.di.18.dicit enĩ ꝙ minor
excõicatio excludit a participatione ſacramento
rũ nõ a participatione diuinorũ: vñ quicqd alij
dicũt:licite põt miſſam audire ꝛ oſculũ pacis ac
cipere ꝛ eccl'iã officiare:dũ tñ nullũ ſacramẽtũ
percipiat:nec matrimoniũ nec aliud niſi pri' ab
ſolutus:ꝛ ꝙ Guil.dicit de oſculo pacis:rñdeo ꝙ
ideo oſculi pacis ꝛ panis bñdicti datio ſucceſſe
runt loco cõionis:vt ĩdigni nõ admittãt ad iſta

Abſolutio autẽ ab ipa excõicatione minori ſi
eri põt a ꝓprio ſacerdote:extra.e.nuper.ꝛ dicit̃
ꝓprius ſacerdos q illũ põt abſoluere a peccatis
quicũq3 ſit:ab alieno autẽ qui.ſ.illũ nõ põt audi
re:nõ põt abſolui ſm Tho.Hoſti.ꝛ alios. Si ẽt
ipe ſacerdos ꝓprius eẽt excõicatus minori excõi
catione:põt nihilominus abſoluere talem:extra
e.duobus. Excõicatus autẽ maiori ſi ingerat' ſe
cõioni alioꝝ peccat ſm Ray.ꝛ ſi in ꝯtẽptu3 hoc
faceret mortalit̃ peccaret:de3 quoq3 ꝛ alios excõ
mũicatos vitare ſm Hoſti.nec per ꝯſtitutione3
ꝯſtantie factã:de q̃ hẽt in fi.tollit̃:quin ipe excõ
mũicatus debeat ſe ſubtrahere a cõione fideliũ
ĩ diuinis:ꝛ nota ſm Pe.de peruſio ex̃ de ſen.ex
com.ĩqſitõnis:ꝙ ſi prelatus precipit ſubdito ꝙ
celebret excõicato preſente:quẽ ſubditus ſcit ex
cõicatũ:prelatus vero mandãs ꝛ alij de ei' excõi
catione ignorant:ſubditus ipſe in hoc parebit ꝓ
lato:ꝛ ſic celebrabit:ꝓteſtari tñ debet celebrãs
illi quẽ excõicatum ſcit ꝙ nõ intendit cũ illo cõ
celebrare ſ3 cũ alijs nõ excõicatis. Idem dicit ꝙ
ſi ſcio aliquẽ excõicatum quẽ vitare teneor:etiã
in publico non teneor illi cõicare etiam ad mã
datum eccleſie:ſed potius debeo pati excõicatõ
nem:ſi vero ꝓ certo neſcio:ſed ꝓbabiliter credo
in tali caſu per me ſolum illi nõ cõicabo:ſed ad
petitionem alterius vitare nõ teneor. Nõ di
ligenter ꝙ licet ſm iura cõia ꝙ excõicati etiam
nõ denũciati deberent euitari vt dictum ẽ tamẽ
per conſtitutõnẽ factam conſtantie iſtud eẽt mo
dificatum ꝛ in concilio baſilienſi:añq̃3 ſciſſura3
faceret renouata fuit:qd videlicet fideles nõ te
neantur tales euitare in diuinis ꝛ extra:niſi fue/
rint publicati ſeu denunciati excepto caſu de in
iectione manuum in perſonas eccl'iaſticas noto
ria ꝛ idem de alijs cenſuris eccl'iaſticis tenor cõ
ſtitutionis ipius ẽ iſte.

Qr nõ tenetur quis vitare excõicatos:niſi fu
erint denunciati.c.iij.

Inſuper ad euitan/
dum ſcandala ꝛ multa pericula que con
ſcientijs timoratis contingere poſſunt:chriſti fi
delibus tenore preſentiũ miſericorditer indul/
gemus:ꝙ nemo deinceps a cõione alicui' ſacra
mentorum adminiſtratione vel receptione aut
aliquid alijs quibuſcũq3 diuinis intus ꝛ extra ꝓ
textu cuiuſcũq3 ſñie aut cenſure eccl'iaſtice a iu/
re vel ab hoĩe generaliter ꝓmulgate:teneat̃ ab/
ſtinere vel aliquẽ vitare aut interdictũ eccl'iaſti
ſticum obſeruare:niſi ſñia vel cenſura huiuſmo
di fuerit illata cõtra perſonam collegiũ vniuer/
ſitatem eccl'ie cõitatẽ vel locũ certũ vel certam
a iudice publicata vl' denunciata ſpẽliter ꝛ exp̃ſ
ſa conſtitutionibus ap'licis ꝛ alijs ĩ ꝯtrariũ faciẽ
tibus nõ obſtantibus quibuſcũq3:ſaluo ſi quẽ ꝓ
ſacrilega manuũ iniectione in clericũ ſñia3 latã
a canone adeo notorie cõſtiterit.incidiſſe:ꝙ fa
ctum non poſſit aliqua ẽgiuerſatione celari.nec
aliquo ſuffragio excuſari:nã a cõione illius licet
denunciatus nõ fuerit:volumus abſtineri iuxta
canonicas ſanctiones in concilio ꝯſtantienſi ſub
Marti.v. Et nota ꝙ quidã dicebant iſtam con/
ſtitutionẽ fuiſſe in concilio ꝓpoſitam ſed non ac
ceptatã precipue ab italica natione. Alij dicebãt
fuiſſe tpalem.ſ.per quinquẽnium vſq3 ad conci/
lium ſequens:qd ſenis fuit celebratũ. S3 nullu3
horũ ẽ verũ. Nã duo venerabiles viri famoſi i
vita ꝛ ſcientia:quorum vnus doctor in theolo
gia alter in iure ꝛ epus.ſ.dñs Ni.de cicherelſp'
ꝛ dñs Andreas qui fuerunt preſentes in cõcilio
conſtantieñ.vbi facta fuit dicta ꝯſtitutio. Dicũt
ipam acceptatam ab oĩbus ꝛ perpetuam.

Titulus.xxvij. De ĩterdicto in quo ꝯueniũt ꝛ
differunt excõicatio ſuſpenſio ꝛ interdictũ.c.i.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf